

DE SCHOOL MET DEN BIJBEL

Onderzoekt de Schriften.

Joh. 5 : 39.

Verschijnt elken Donderdag.

Redacteur A. KLOOSTERMAN, te Dinteloord.

Zend Uw licht en Uwe waarheid,
dat die mij leiden. Ps. 43 : 3.

Met medewerking van de Heeren: Dr. H. BAVINCK, J. VAN DER MOLEN Tz., N. OOSTERBAAN, J. POSTMUS, J. WEDEVEN, P. BROUWER, H. VAN EYK, R. HUIZINGA, A. L. VAN HULZEN, R. HUSEN, A. JONKMAN, J. J. LEIJS, H. VAN DER LINDEN, J. J. MEIJER, H. MILO, A. M. MOLENAAR, D. W. REINDERS, J. SCHOUTEN, J. STRIKWERDA, BART VAN DE VELUWE, R. VAN WAGENINGEN, K. WIELEMAKER, L. VAN ZUYLEN, o. a.

(Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881, Staatsblad No. 124.)

Abonnementsprijs per kwartaal f 0.75 (voor het buitenland verhoogd met de meerdere porto's).
Afzonderlijke nummers (bij vooruitbetaling) f 0.10.

DRUKKERS: D. KLOOSTERMAN
Oosterbaan & Le Cointre - Goes

Advertentiën 1—6 regels f 0.90; iedere regel meer f 0.15. 3/2 maal.
Boekannonces 10 Cts. per regel, 4/3 maal.
Bij abonnement volgens tarief.

Bij dit nummer behoort een Bijblad.

INHOUD.

Ter herinnering. — Het Bestuur der School en het Suppletiefonds. — Voorrang van Mensch of Natuur. — Het Teekenonderwijs op nieuwe banen. — Eb en vloed. — Barnabas.

Ter herinnering.

In Januari 1907 moeten worden ingezonden bij:

- A. het Gemeentebestuur:
1o vóór 10 Jan.: de Vaccinelijst;
2o vóór 10 Jan.: Model B, overzicht personeel op 1 Jan.;
3o vóór 1 Febr.: Modellen A en C.
- B. Aan Gedeputeerde Staten:
vóór 1 Februari: Model L in triplo, waarvan een gezegd. Daarbij worden gevoegd:
a. de kwitantien voor ontvangen salarissen over 1906; b. de verklaring (op zegel), dat aan de voorschriften van art. 59, lid sub 6 en 7 voldaan is.
- C. Aan den Arrondissements-schoolopziener:
1o vóór 22 Jan. Model C, Leerplichtwet;
2o Model A, opgave onderwijzend personeel op 1 Januari 1907 tusschen 15 Jan. en 1 Febr.
- D. Aan den Districts-schoolopziener:
1o vóór 10 Jan.: Model K in duplo, opgave uren van het herhalingsonderwijs over 1906;
2o In de 2e helft van Januari: Model A; opgave onderwijzend personeel;
3o In de 2e helft van Jan.: Model G in simplo, opgave bouw en inrichting der lokalen;
4o vóór 1 Februari: Model A, ingevolge art. 65, in simplo. Daarbij worde gevoegd een uittreksel van het Leerplan.

Het Bestuur der School en het Suppletiefonds.

De talrijke vragen van verschillenden aard, die ons gedaan worden, leveren voortdurend bewijs, hoe groote behoefte er is aan een onderwijsbureau, dat rechtstreeks van alle Scholen met den Bijbel gegevens ontvangt om geheel op de hoogte te komen van alle toestanden en dat dan regelingen ontwerpt, waarnaar allen zich voegen. Zoo zou er eenheid komen in de salariering, in de verrekening der pensioenspremie, in verscheidene andere zaken, die nu telkens moeilijkheden veroorzaken.

Nu eens komt men met de vraag of schoolgeldverlaging nu reeds aan de orde kan komen; dan weer of een suppletiefonds de bevoegdheid bezit om te beslissen of bepaalde leerlingen, die niet het volle schoolgeld betalen, al of niet tot de school zullen worden toegelaten. Zooals de vraag ons werd voorgelegd, is zij zeer onbepaald. We zouden zoo zeggen: het suppletiefonds heeft die bevoegdheid, want de reden zal wel zijn, dat het Bestuur van het fonds een zeker bedrag ter aanvulling wil geven en dat de ouders der leerlingen meenen, dat zij niet in staat zijn het ontbrekende zelf te betalen.

Het suppletiefonds heeft vaak een moeilijke taak. Er zijn tal van ouders, die altijd meenen, dat zij zelf te veel moeten bijdragen; zij steunen op het suppletiefonds. Dit echter weet, waarover het beschikken kan jaarlijks en vergelijkt steeds met andere gezinnen om vast te stellen, wat iemand betalen kan. Dat vergelijken moge voor den buitenstaande zeer eenvoudig wezen, het is het evenwel niet. Er moet niet alleen gelet op de inkomsten van het gezin, maar ook op de talrijkheid, of het met tegenspoed heeft te kampen, of de vrouw haar roeping verstaat. Er zijn zooveel factoren, waarmee gerekend moet worden. Het Bestuur van het suppletiefonds heeft

een taak, die minstens even zwaar is, als die van het Bestuur der school. En nu kan het voorkomen, dat het genoodzaakt is tot ouders te zeggen: zooveel passen wij bij en niet meer. Het resteerende moet ge zelf betalen.

En dat de ouders zeggen: wij kunnen niet meer betalen en willen van u zooveel.

Indien nu het Bestuur meent in zijn recht te zijn, en niet verder te mogen gaan ter wille ook van anderen, die in dezelfde omstandigheden verkeerden, dan kan men zeggen, dat het suppletiefonds aan die kinderen de school weigert.

De eindbeslissing ligt hier bij het fonds of bij de ouders, zooals men wil, maar het Bestuur der school moet in zoo'n geval niet ingrijpen. Indien het de kinderen toch tot de school toeliet, zou het voor die kinderen het schoolgeld verlagen, en daartoe mist het Bestuur in den regel de bevoegdheid. 't Zou ook niet bevorderlijk zijn voor een degelijk financieel beheer. Of 't zou het suppletiefonds dwingen om aan de ouders toe te geven, wat geen flink Bestuur ooit zal gedoogen.

't Zou echter evenzeer kunnen zijn, dat het Bestuur van het fonds om andere redenen suppletie weigerde. Dat wel de overtuiging bestond, dat de ouders wilden bijdragen aan het schoolgeld naar hun krachten, dat het fonds ook in staat is om bij te passen, maar dat om redenen buiten deze de suppletie niet wordt toegestaan. In dat geval gaat het Bestuur zijn bevoegdheid te buiten, en treedt het in de rechten van het Bestuur der school. Afbakening van het terrein is ook hier noodig. Het Bestuur der school behoort dat van het suppletiefonds, dat alleen te beoordeelen heeft hoeveel de ouders kunnen betalen en of het in staat is om bij de verplichtingen, die het reeds op zich nam, nog nieuwe te aanvaarden. Van zijn besluit zende het bericht aan het Bestuur of het hoofd der school. Deze hebben te beoordeelen, of zij de kinderen tot de school kunnen toelaten. Er zou plaatsgebrek kunnen zijn; 't zou ook mogelijk zijn, dat om redenen van anderen aard het verkieslijk ware — deze kinderen niet toe te laten. Een doode vlieg....

Voorrang van Mensch of Natuur.

De heer M. Weersma is zoo vriendelijk geweest, om aan de lezers van „De School met den Bijbel” zijne bedoeling met het toekennen van den voorrang aan de natuurkundige vakken bij het lager onderwijs te verduidelijken.

Om de aandacht van de hoofdzak niet af te leiden, antwoord ik op al het andere, wat in het schrijven van den heer W. voorkomt, slechts met een paar korte opmerkingen.

Wat het gevoelen van Darwin enz. aangaat, dit zijn persoonlijke uitingen, die door den een hooger dan door den ander worden geschat. Maar dat behoort ons niet op te houden. Ik becht aan eene uitspraak als die van Darwin meer waarde dan de heer Weersma. Welnu, wij kunnen daarin elkander over en weer volkomen vrij laten. En het is de moeite niet waard, er lang over te twisten.

De heer Weersma heeft mijne dankbaarheid voor zijne aanhaling van eenige teksten, ten bewijze van zijne stelling, terecht als eene beleefdheidsformule opgevat. De teksten, door hem herinnerd, zouden n. l. wel bewijskracht hebben, wanneer de natuur of de natuurkunde door mij veracht en veroordeeld werd. Maar dit is volstrekt niet het geval; de heer Weersma erkent dat zelf aan het slot van zijn ingezonden stuk. Welnu, dan is die aanhaling van eenige teksten, in het tusschen ons bestaand geschil ook noodeloosze moeite geweest.

Indien de heer Weersma zegt, dat die teksten

niet tegenover mij, maar tegenover anderen, die natuur of natuurkunde geringschatten, dienst moesten doen, dan neem ik dit aan. Maar dan behoeft ik er ook niet verder op in te gaan, omdat het met de vraag, die ons verdeeld houdt, niets te maken heeft.

Wat die vraag nu zelve betreft — het verblijdt mij zeer, dat de heer W. zijne bedoeling in dien zin nader verduidelijkt heeft, dat hij aan de natuurkunde niet den voorrang wil toekennen boven godsdienstonderwijs, maar alleen boven taal en geschiedenis. Ik kon dit uit zijn eerste artikel niet opmaken, maar neem het nu gaarne en dankbaar in.

De heer Weersma echter blijft zijn standpunt handhaven, dat natuurkunde No. 1 behoort te zijn, en dat daarna eerst taal en geschiedenis moeten volgen. Maar hij laat na, aan te wijzen, in welken zin hij dat bedoelt en wat daaruit voor het onderwijs volgt.

De uitdrukking: natuurkunde No. 1, kan toch zeer verschillend opgevat worden.

Men kan er mede willen aanduiden, dat in de opsomming der vakken van het lager onderwijs de natuurkundige vakken moeten genoemd worden vóór die in taal en geschiedenis, en dat eene andere volgorde willen voorstellen, dan die in art. 2 der wet.

Men kan er ook mede op het oog hebben, dat het onderwijs in de lagere school beginnen moet, niet met lezen en schrijven, maar met natuurkunde. Hoe dit toegepast zou moeten worden, valt moeilijk in te zien. Maar men zou in het afgetrockene toch van zulk eene meening kunnen zijn. Men zou in de derde plaats met de uitdrukking: natuurkunde No. 1, ook kunnen meenen, dat het aantal lesuren in de natuurkundige vakken, in volstrekten of althans in betrekkelijken zin, grooter zou moeten zijn, dan in lezen, schrijven, taal, geschiedenis, zang, enz.

En eindelijk zou men met die uitdrukking ook kunnen bedoelen, dat afgezien van het aantal lesuren, de paedagogische waarde der natuurkundige vakken die der letterkundige verre overtreft.

Welke van al deze verschillende meningen de heer Weersma als de zijne erkent, wordt uit zijn stuk niet duidelijk. En toch moet, voordat men aan het redeneeren gaat, eerst duidelijk en klaar worden aangegeven, waarover de quaestie loopt. Ik ga daarom thans op het vraagstuk niet verder in. Maar ik veroorloof me alleen een paar opmerkingen.

De eerste is deze. Voor zijne verder niet toegelichte stelling, dat de natuurkunde No. 1 moet zijn, haalt de heer Weersma aan, dat Adam den hof bewaren moest, dat hij aan dieren namen gaf en dat de studie der natuur zulke groote zegeningen medebrengt. Ik stem dit volledig toe en ding er niets op af, maar wat hebben deze bewijzen te maken met de stelling, dat de natuurkunde het eerste vak moet zijn en dat taal en geschiedenis behooren te volgen?

Voorts betuigt de heer Weersma zijne instemming met mijne bewering, dat alles, ook in het onderwijs, behoort te staan op de plaats, welke God er in bestemd heeft. Maar hij ziet niet in, dat daaruit de voorrang van taal en geschiedenis volgt. Ter verduidelijking voeg ik er thans bij, dat volgens de leer der Schrift — die ik hier niet nader uiteenzetten kan — de mensch in waardij en betekenis de gansche wereld en heel de natuur ver te boven gaat. En daaruit leid ik af, dat taal en geschiedenis van meer betekenis zijn dan de kennis der natuur, al heeft deze laatste zeer zeker ook eene groote en uitnemende waarde.

De heer Weersma ontkent niet, dat de door mij gevolgde orde de oude en gewone orde is.

Maar hij betwist het recht, om daaruit af te leiden, dat het altijd zoo blijven moet. Dit is ook zoo. Maar voordat men op zulk een belangrijk punt tot tegenspraak komt, dient men zijne zaak dan toch wel van allen kant bezien en overwogen te hebben. Wel is waar beroept zich de heer Weersma op het gezag van Pythagoras en Plato; maar hij houde het mij ten goede, dat ik niet begrijp, wat hij daarmee bedoelt. En als tegenbewijs haal ik uit de Schrift dit eene, maar veelzeggende getuigenis aan, dat niet de natuur, maar alleen de mensch naar Gods beeld geschapen werd.

Ten slotte een klein verzoek. Als de heer Weersma of anderen van zijne ambtgenooten over deze of dergelijke zaken schrijven, laten zij dan alles weglaten, wat op eene tegenstelling van „universitair opgeleiden” en „schoolmeesters” doelt. Dat dient nergens toe en brengt een verkeerd element in het debat. Ik ben mij bewust, den onderwijzers een warm hart toe te dragen en denk er niet aan, om hen van „vermetelheid” of „vermetelheid” te beschuldigen, als zij van mij of van mijne ambtgenooten in meening verschillen.

Wat wij noodig hebben, is niet verwijdering, maar toenadering, samenwerking, wederkerige voorlichting. Zoo alleen zullen lagere, middelbare en hogere school tot dien bloei kunnen komen, welke voor alle takken van het Christelijk Onderwijs noodig en wenschelijk is.

Bavinck.

Het Teekenonderwijs op nieuwe banen

Natuurtekenen. Vijfde leerjaar. (Slot.)
In 't vijfde leerjaar wordt het teekenen van eenvoudige bladvormen afgewisseld met het teekenen van de volgende groepen:

- 1e. vaas, emmer, kan —
- 2e. pijp, gevel, brugje —
- 3e. veertjes en vlinders —
- 4e. wortel, sigaar, lischdode —
- 5e. kers, peer, crocus, tulp —
- 6e. ganzebloem, winde, sneeuwkllokje.

Het teekenen van vaas, emmer, kan, sluit zich geheel aan bij 't teekenen van flesch, kruik, kegel, in 't vierde leerjaar. De behandeling is geheel dezelfde. Thans kan er echter met waterverf gekleurd worden.

Als voorbeeld nemen we een vaasvorm, die uit eene verbinding van drie afgeknotte kegels bestaat.

Aan 't opwerken der schetsoefening met houtskool wordt thans meer zorg besteed.

Men wijst de kinderen o. a. op de lichtvlekjes, die met gom worden uitgehaald. De best geslaagde teekeningen worden gefixeerd en bewaard.

De teekening, die gekleurd zal worden, laat men met zacht potlood of zwart krijt opwerken en daarna nat maken. De kinderen bereiden hun verf op 't proefvelletje en strijken gelijkmatig over de teekening.

't Aanbrengen van de schaduw eischt bij deze oefening de meeste zorg.

Bij de tweede groep is de schets hoofdzak. De keuze der voorwerpen regelt zich naar de omgeving. Een Duitse of Weener pijp — een geweer — een dorpspomp — een poortje — een typische gevelvorm — een brugje — een huifkar — een visschersboot — in elke plaats vindt men wel iets eigenaardigs.

Van te voren wordt aan de kinderen meegedeeld, wat ze 'n volgende les zullen teekenen. De schets wordt gemaakt met houtskool, wit krijt of potlood. Voor 't opwerken gebruikt men pastel.

Ook bij de veertjes en vlinders bedient men zich uitsluitend van pastel.

De veertjes nemen de kinderen zelf mee. Vlin-